

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.359/2015/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. L. A. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a személyesen eljáró alperes neve (címe) alperessel szemben kártérítés iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.20.787/2012/75. számú ítélete ellen a felperes részéről 80. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 10 892 (tízezer-nyolcszázkilencvenkettő) Ft le nem rótt kereseti illetéket, miáltal az állam terhén 1 581 442 (egymillió-ötszáznyolcvanegyezer-négyszáznegyvenkettő) Ft perköltség marad. Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A felperes pártfogó ügyvédjének a díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes határozatlan időre szóló közalkalmazotti jogviszonyát 2007. július hó 25. napján a munkáltató **X** Általános Iskola és Óvoda igazgatója 2008. március hó 31. napi hatállyal felmentéssel megszüntette, hét hónapos felmentési időt állapítva meg, amire a munkavégzés alól felmentette. Döntését azzal indokolta, hogy **P** Község Önkormányzat Képviselő Testületének rendelete, illetőleg határozata az általános iskola tanuló csoportjainak számát 2007. szeptember hó 1. napjától 14-ről 10-re csökkentette, és az önálló SNI osztályokat megszüntette. A pedagógusok kötelező heti óraszámának

növekedése, valamint a tanulócsoporthoz számának csökkenése, az SNI-s osztályok megszüntetése következtében a pedagóguslétszám 22 főről 17 főre csökkent.

2007. augusztus hó 21. napján felperes meghatalmazta az ügyvéd alperest a munkáltatóval szemben indítandó munkaügyi perbeli képviselőre.

Az alperes 2007. augusztus hó 24. napján terjesztette elő a keresetlevelet a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságnál, amelyben kérte a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése jogellenességének a megállapítását. A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság a 2007. október hó 3. napján jogerőre emelkedett végzésével (1.M.856/2007/2.) a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mert az nem tartalmazta, hogy a felperes kívánja-e az eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatását vagy egyéb jogkövetkezmények alkalmazását kéri, ami miatt a kereseti kérelem nem tekinthető határozottnak. A végzés tájékoztatást adott a Pp. 132. §-ának (1) bekezdésében foglaltakról.

Az alperes a felperes képviselőjében 2007. november hó 9. napján ismételt előterjesztette a keresetlevelet, melyben a korábbi kereseti kérelmét megismételve kérte a munkáltatót kötelezni az eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatásra. A keresetlevelet a munkaügyi bíróság 2007. november hó 16. napján ismételt elutasította idézés kibocsátása nélkül (1.M.1142/2007/2.) a Pp.132. §-ának (1) bekezdésében írt 30 napos határidő túllépése okán a keresetindításra megszabott határidő elmulasztása miatt. Emellett a keresetlevélhez a jogi képviselő meghatalmazását sem csatolták.

Az alperes a felperes képviselőjében igazolási kérelmet is tartalmazó fellebbezést terjesztett elő 2007. december hó 19. napján, melyhez felperestől származó, 2007. október hó 31. napján kelt ügyvédi meghatalmazását csatolta.

Az igazolási kérelmet a munkaügyi bíróság a 2008. március hó 12. napján jogerőre emelkedett végzésével elutasította (1.M.1142/2007/6.).

Az alperes 2008. március hó 7. napján változatlan tartalommal újból előterjesztette a keresetlevelet, melyhez 2008. március hó 3. napján kelt ügyvédi meghatalmazást csatolt. A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság a 2008. április hó 1. napján kelt végzésével idézés kibocsátása nélkül elutasította a keresetlevelet a jogszabályban előírt keresetindítási határidőt elmulasztása miatt (1.M.249/2008/2.). Az alperes által a felperes képviselőjében előterjesztett fellebbezés folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a munkaügyi bíróság végzését helybenhagyta (4.Mpkf.21.079/2008/2.).

Ezt követően a felperes személyesen terjesztette elő keresetlevelét 2009. december hó 28. napján, amelyet a munkaügyi bíróság idézés kibocsátása nélkül elutasított a keresetindítási határidő elmulasztása miatt (1.M.11/2010/2.). A felperes igazolási kérelmet is tartalmazó fellebbezést terjesztett elő. Az igazolási kérelmét a munkaügyi bíróság elutasította, amely végzést az azzal szemben előterjesztett fellebbezés folytán eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság helybenhagyott (4.Mf.21.449/2010/2.).

2010. november hó 10. napján felperes perújítási kérelmet terjesztett elő a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 1.M.11/2010/2. szám alatti határozatával szemben, amely kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság elutasított (3.M.1182/2010/6-II.), ezt a végzést a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság helybenhagyta (2.Mf.20.816/2011/2.).

2012. május hó 16. napján a felperes a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 1.M.856/2007/2. szám alatti végzésével szemben terjesztett elő perújítási kérelmet, amely kérelmétől utóbb elállt, így a per megszüntetésre került (4.M.415/2012/3-II.).

A felperes panasza alapján eljáró Nyíregyházi Ügyvédi Kamara fegyelmi bizottsága az alperest vétkesnek találta

- egy rendbeli gondatlanul elkövetett, a MÜK 8/1999. (III. 22.) Etikai Szabályzatának 3.1. pontjába foglalt kötelezettség vétkes megszegésében,
- egy rendbeli gondatlanul elkövetett, a MÜK 8/1999. (III. 22.) Etikai Szabályzatának 3.3. pontjában foglalt kötelezettség vétkes megszegésében,
- egy rendbeli gondatlanul elkövetett, a MÜK 8/1999. (III. 22.) Etikai Szabályzatának 12.4. pontjában foglalt kötelezettség vétkes megszegésében,
- egy rendbeli szándékosan elkövetett, a MÜK 8/1999. (III. 22.) Etikai Szabályzatának 14.2. pontjában foglalt kötelezettség vétkes megszegésében,

amiért 100 000 Ft pénzbírság fegyelmi büntetést szabott ki.

A határozat szerint az alperes a keresetlevél hiányos benyújtása kapcsán az Etikai Kódex 3.1. és 3.3. pontjait, valamint a panaszos tájékoztatásának elmulasztásával a 12.4. pontját szegte meg, de azzal is egy rendbeli fegyelmi vétséget követett el, hogy a fegyelmi megbízott felhívására az Etikai Kódex 14/2. pontjában foglaltak ellenére iratait nem csatolta be a vizsgálathoz. Súlyosbító körülményként értékelték, hogy az alperes ellen fegyelmi vétség elkövetése miatt már született elmarasztaló határozat.

A felperes kártérítési igényt terjesztett elő az alperessel szemben a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesületénél. A MÜBSE 300 000 Ft összegben ismerte el, melyből 50 000 Ft összegben határozta meg az alperes által fizetendő önrészt. A határozatban foglaltak szerint a bírósági úthoz való jog elvesztése miatt a felperest ért nem vagyoni kárt határozták meg 300 000 Ft összegben azzal, hogy az önrészesedést közvetlenül a panaszolt ügyvéddel szemben érvényesítheti. A MÜBSE álláspontja szerint utóbb már nem állapítható az meg, ha a keresetlevelet szabályszerűen benyújtják, úgy annak alapján a bíróság milyen ítéletet hozott volna. Így nem bizonyított, hogy a bíróság helyt adott volna a felperes keresetének, ahogy az sem bizonyított, hogy a felperest vagyoni kár érte az ügyvédi mulasztása folytán. A felperes fellebbezése folytán a MÜBSE Panaszbizottsága jóváhagyta a határozatot.

A felperes számtalan természetes okú, sorsszerű testi megbetegedésben szenved.

A felperes keresetében 12 544 112 Ft vagyoni kára, ennek 2008. május hó 1. napjától számított késedelmi kamata és 15 000 000 Ft nem vagyoni kára megtérítésére kérte kötelezni alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 75. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 200 000 Ft-ot, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 100 000 Ft perköltséget, valamint megállapította, hogy 1 592 334 Ft perköltséget az állam visel.

Határozatának indokolása szerint a felek között ügyvédi megbízási szerződés jött létre, ám azt az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 23. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben írtakkal ellentétben nem foglalták írásba, és a felperes előzetesen díjat sem fizetett meg. A megbízási tartalma ennek ellenére megállapítható volt.

Az Ütv. 1. §-a, valamint a 3. §-ának (2) bekezdése értelmében az ügyvéd által előterjesztett keresetlevélnek érdemi elbírálásra alkalmasnak kell lenni. Az alperesnek eljárása során figyelembe kellett volna vennie az akkor hatályos Munka Törvénykönyve 202. §-ának (1) bekezdésében meghatározott 30 napos perindítási határidőt, valamint a keresetlevél kötelező tartalmi kellékeit előíró Pp. 121. §-ának (1) bekezdését.

Ezek elmulasztásával az alperes megszegte az ügyvédi megbízási szerződést, amiért a régi Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítési felelősséggel tartozik.

A Pp. 229. §-ának (1) bekezdésére, valamint a perbeli időszakban hatályos Bszi. 7. §-ára figyelemmel a jelen perben nem volt vizsgálható, hogy a munkaügyi perben előterjesztett keresetlevél érdemi tárgyalása esetén milyen határozat született volna. A munkaügyi perben hozott jogerős határozatra ugyanis beállt az anyagi jogerő, ami kizárja, hogy az ítéletben már elbírált jogot bárki is vitássá tegye. A Bszi. 7. §-a értelmében a bíróság határozata mindenkire kötelező, így a kártérítési per bíróságára is; a kártérítési per pedig nem lehet a munkaügyi perben hozott döntés újabb jogorvoslati fóruma. A kialakult bírói gyakorlat szerint az ügyvéd ellen indított kártérítési per bírósága érdemben nem vizsgálhatja azt a kérdést, hogy a felperes az ügyvéd mulasztása hiányában az elmulasztott pert megnyerte volna vagy sem (BH 2009/356., BH 2012/90., Kúria Pfv.III.21.839/2011/3.)

A felperesnek az a tényállítása, hogy a munkaügyi perben érvényesített keresetének helyt adott volna a bíróság, amennyiben azt érdemben elbírálja, csupán feltételezésen alapul, nem bizonyított és nem is bizonyítható. Ez a kártérítési felelősség szempontjából azt jelenti, hogy a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróság a vagyoni kár megtérítése iránti keresetet elutasította.

Az alperes a mulasztásával elzárta a felperest az őt megillető munkaügyi igény érvényesítésétől, amivel sérült a felperesnek a megbízási szerződés megkötése idején hatályban volt Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás joga, egyúttal a régi Ptk. 75. §-ának (1) bekezdésében írt személyiségi joga. Ennek

következtében a felperest olyan immateriális hátrány érte, ami kellő alapul szolgál a nem vagyoni kártérítéshez.

A régi Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján a nem vagyoni hátrány csökkentéséhez 200 000 Ft indokolt, figyelembe véve a hasonló jogsérelem tekintetében más döntésekben megállapított kárpótlások mértékét, valamint azt a tény, hogy a felperes számára a MÜBSE 250 000 Ft nem vagyoni kártérítést megfizetett.

A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes szerződésszegő magatartásával összefüggésben romlott az egészségi állapota. A perben beszerzett szakvélemény alapján megállapítható, hogy a felperes betegségei mind természetes okú, sorsszerű megbetegedések. A rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján nem igazolható, hogy a felperes megbetegedései az alperes magatartásával összefüggésben rosszabbodtak volna.

Az elsőfokú bíróság erre figyelemmel a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetét annak 200 000 Ft-ot meghaladó részében ugyancsak elutasította, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte őt a pernyertes alperes költségének viselésére, melyet a PK. 152. számú állásfoglalásra figyelemmel határozott meg. A felperes személyes költségmentessége miatt a kereseti illetékből, a tanúdíjból és a szakértői díjból álló perköltséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatásával elsődlegesen a keresetének történő teljes helytadást kért azzal, hogy mindössze a vagyoni kártérítés után követelt késedelmi kamatot, másodlagosan a nem vagyoni kártérítés összegének felemelését kérte, harmadlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. A perbeli orvosszakértői véleményt nem fogadta el, és mivel ügyvéd nélkül járt el, arról nem is volt tudomása, hogy másik szakértő kirendelését indítványozhatta volna. A kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapítható, hogy az alperes szerződésszegését követően indult romlásnak az egészségi állapota. A polgári perben a bizonyítás rendszere szabad, ezért az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján is megállapíthatta volna az okozati összefüggést az alperes jogellenes magatartása és az egészségi állapotának romlása között. Az elsőfokú bíróság nem hivatkozhatott volna ítélt dologra, ugyanis a munkaügyi perekben érdemi határozat meghozatalára nem került sor. Az pedig bizonyítható lett volna, hogy a munkaügyi pert megnyerte volna, ugyanis a munkaügyi per alperesével szemben hasonló tényállás mellett már született a keresetnek helyt adó ítélet. Ha a munkaügyi pert megnyerte volna, akkor nem nehezedik el az élete, nem romlik meg az egészségi állapota és az anyagi helyzete, továbbra is köztisztelőnek örvendett volna a faluban, valamint az eljárás alatt elhunyt férje az utolsó éveit nem nyomorogva töltötte volna, amelynek tudata számára megterhelő. Ezen körülményekre tekintettel az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege minimális és méltatlan.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes 200 000 Ft tőkében marasztaló rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból a per fő tárgya tekintetében helytálló következtetésre jutott.

A felperes álláspontjával ellentétben ún. árnyékper lefolytatására nincs lehetőség még abban az esetben sem, ha - mint a perbeli esetben - a felperes munkaügyi perben előterjesztett keresete nem került érdemi elbírálásra, hanem az azt tartalmazó keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül utasították el. A jelen perben azért sem lehetséges a munkaügyi perben előterjesztett kereset elbírálása, mert mások a felek, így az alperesi oldalon nem a munkáltató, hanem a felperes korabeli jogi képviselője szerepel, továbbá más a bíróság is: az nem a munkaügyi jogvitában hatáskörrel rendelkező munkaügyi (és közigazgatási), hanem általános hatáskörű polgári bíróság. Ebből következően a felperes keresetében megfogalmazott vagyoni kártérítésben az alperes nem volt marasztalható.

A felperes egészségi állapotának megromlása miatt követelt nem vagyoni kártérítési igény ugyancsak alaptalan volt annak bizonyíthatatlansága okán. Ezzel összefüggésben megjegyzi az ítélet tábla, hogy ugyan valóban szabad (kötetlen) a bizonyítás rendszere a polgári perben, azonban ez nem jelenti egyúttal azt is, hogy egy különleges szakértelmet igénylő kérdés laikus tanúk vallomása alapján lenne eldönthető. Az egészségkárosodás okainak feltárása, s ezáltal annak és az alperes jogellenes magatartása közötti okozati összefüggés meglétének megállapítása szükségessé teszi a megfelelő kompetenciával rendelkező orvosszakértő véleményének beszerzését, amelyet annak a felperesre kedvezőtlen tartalma miatt nem lehet figyelmen kívül hagyni, és laikus hozzátartozók, szomszédok, ismerősök tanúvallomásával helyettesíteni, s ez utóbbiak alapján ellentétes következtetésre jutni.

Mindössze tehát az elsőfokú bíróság által is megállapított személyiségi jogsértés az, ami megalapozta az alperes marasztalását. Az elsőfokú bíróság nem nevesítette az alperes által megsértett személyiségi jogot, ahogy azt az első fokú ítéletben citált eseti döntés sem tartalmazta, ezért ezt az ítélet tábla teszi meg utalással az Alkotmánybíróság 1/1994. (I. 7.) AB határozatára, amelyben kifejtettek szerint az önrendelkezési jog fontos tartalmi eleme - egyebek között - az egyén joga arra, hogy az igény állapotába került alanyi jogait a különböző állami szervek, így a bíróság előtt is érvényesítse; az önrendelkezési jog azonban, mint az általános cselekvési szabadsághoz való jog, a jogérvényesítéstől tartózkodás, a nem cselekvés jogát is magában foglalja. Az alperes jogellenes magatartása következtében tehát a felperes önrendelkezési joga, mint személyhez fűződő joga sérült, amikor az alperes megfosztotta őt attól a lehetőségtől, hogy a munkáltatójával kialakult munkaügyi jogvitában megfogalmazott igénye a bíróság részéről érdemben elbírálásra kerüljön.

A személyiségi jogsértés folytán elszenvedett hátrány kompenzálásához szükséges, de egyben elegendő nem vagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság helytállóan határozta meg, figyelemmel a MÜBSE által megállapított - helyesen - 300 000 Ft-ra,

amelyből a biztosító 250 000 Ft-ot fizetett meg, míg az önrésznek megfelelő 50 000 Ft megfizetésére a jelen perbeli marasztalásától függetlenül az alperes köteles. Ez a nem vagyoni kárpótlás felel meg az egységes megítélés követelményének, így annak felemelésére az ítélet tábla nem látott okot.

Az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a Pp. 78. §-ának (1) bekezdését a felperes perköltségben történő marasztalásának alapjául, mert az helyesen az alperes részleges pernyertességére figyelemmel a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, ám ez a megítélt perköltség összegét nem befolyásolta, figyelemmel annak nagymértékben mérsékelt összegére és a pertárgy értékére. Ugyanakkor észlelte az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság az alperest annak részleges pervesztessége ellenére nem kötelezte a le nem rótt kereseti illeték arányos részének megtérítésre (a szakértői díj és a tanú útiköltsége olyan bizonyítással összefüggésben merült fel, amely eredményre nem vezetett), ezért e tekintetben - mivel a fellebbezési kérelem a le nem rótt kereseti illeték vonatkozásában a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében nem kötötte - az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben pedig azt helyben hagyta.

A felperes a fellebbezési eljárásban a fellebbezése vonatkozásában pervesztés lett, ezért ő a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperes javára másodfokú perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítélet tábla - tekintettel a PK 152. számú állásfoglalásra is - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított, de a (6) bekezdés szerint a kifejtett tevékenységhez igazodó mértékben mérsékelt ügyvédi munkadíjban határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 2 500 000 Ft összegű fellebbezési eljárási illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli, ahogy az őt képviselő pártfogó ügyvéd díját is a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése értelmében.

Debrecen, 2015. október hó 1. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő